

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar independent Românesc în Oradea-Mare.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA :
Strada Francisc Deak No. 2.
Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE:

Ca ziar săptămânal :
Pe un an 100 Lei
Pe un jumătate an 50 Lei

RĂVAȘ

Armata română răspunzând probei unguerești, cu patru ani înainte, a avut luptele dealungul Tisei. Erau multe critice, și s'au înscris pe vecie pe multe alte nume, cu glorie amintirea luptelor duse de vrednicii generali Mărdărescu, Pișcu, Hoțban. La Tisa Dob, Fegyvernek, Șeress și a vărsat sângele cu eroii colonel Tomorogvanu, atâția bravi cari astăzi în veșnică amintire pe rândurelele ciclor respirate.

Eroii nu întrebă de lupta între frați. Ei au murit, ca să sfințească unirea noastră întru dreptate, și ca să pecetluiască cu sângele lor legăturile ratificate de conștiința noastră.

Să medităm în amintirea viselor senine, și să uităm atâtor ostași credincioși. Să dispară din viața noastră toate strămășești, să ne cuminecăm. Eroii ne cer seamă!

•••

Ministrul de Finanțe s'a reîntors din străinătate. După el sosește la noi un delegat englez. Atâta, deodată. S'a comentat, comentează rezultatul călătoriei. Unii spun că a deraiat în urma Societății lui Tanca — ferul, alții spun că leul sănătos — ajunge în clasa superioară de dresaj. Se zice însă și altceva, că anume în România are simpatii la Londra, Roma și Paris. Ei au salutat în d. Vintilă Brătianu prezentantul României, care este simpatic. Reprezentantul politic însă a primit răspuns categoric, și anume că încrederea primă fără orice rezerve numai atunci, când vor negocia în străinătate reprezentanții din încrederea populației țării! Aceasta ne dă și nouă de gândit. Oare vom avea între astfel de împrejurări consolidarea economico-financiară, — și încrederea străinătății în politica economică, care, „prin noi înșine“ — o reînălțăm.

•••

Crize de bani, crize de guvern, „crize de pace“, crize de înțelegere, — dovezi dezechilibrare, fantome de răzbunare! Oricum ele s'ar prezinta, se sprijinesc pe poziții, cari sunt determinate de împrejurări.

Num să înțelegem însă, criza de conștiință și demnitate, care fuge de răspundere și scunde în unghiurile scunde ale farișului?!

Oricum să fie șterse din vocabularul nostru de aici!

CONFERINȚA DELA SINAIA

Un succes real a D-lui Ministru de Externe Duca este, că reprezentanții politice externe a Micii Înțelegeri, — Domnii Beneș, Nincici, Duca se întrunesc la Sinaia, pentru a fixa unele puncte, cari determină o acțiune comună în viitorul apropiat.

Mica Înțelegere are chemarea, să reprezinte în centrul Europei aceea, ce a fost în concertul jocului popoarelor, vechea Monarhie austro-ungară. Va trebui să primească dreptul ca, să fie reprezentată în Consiliul Ligei Națiunilor, lângă reprezentanții Marilor puteri.

Că au fost primite în acest Consiliu reprezentanții unor state, cari în mod direct, nu contribuie la ordinea, pacea lumii, — cât cade în cumpănă la porțile Orientului forța morală a puterilor aliate în Mica Înțelegere, — de sine se înțelege. Dacă până acum aliații noștri, — din cauze, cari nu dorim să le sulevăm — nu au căzut de acord asupra reprezentanței Micii Înțelegeri, va fi constrânsă să o facă de acum înainte, și va da locul convenit apărătorilor păcii contra năvălirilor adăpate de spirit de anarhie și discompunere, — dela hotarele învecinate.

D. Beneș accentuează realizarea unui acord economic, care să apere interesele comune și care să realizeze un plan capabil de a rezolva probleme ce

depind azi prea mult de țările cu valută prea tare sau prea slabă

Se impune o clarificare a legăturilor cu Polonia și Grecia. Țările acestea sunt în relațiuni cordiale, destul de strânse cu România, și nu poate fi indiferent pentru noi să știm, că oare care este părerea Cehoslovaciei față de Polonia, și care este părerea unitară față de situațiile nestabilite din Grecia și Bulgaria. Ne aducem aminte, că după delăturarea lui Stamboliisky politica noastră externă a fost determinată de alte principii, ca acelea văzute în Cehoslovacia și în mare parte de Jugoslavia, și era un moment critic, când o încercare se părea verosimilă.

Dacă privim tratatele, cari există între cele trei puteri, vom constata că acelea în mare parte deobligă 2—2 state, fără ca să aibă o putere asupra tuturor celor trei state din Alianță.

Nu este nimic mai natural, decât aceea, că va trebui să aibă un caracter unitar acordul ajuns la raporturile și angajamentele atât de ordin politic-economic cât și militar.

Aici este importanța conferinței dela Sinaia, care se va întruni peste câteva zile, și de aceea salutăm în acest act, o nouă dovadă de unitate în acțiune și înțelegere, — spre pacea generală și consolidarea forțelor în afară! **Șt. M.**

D. miniștrii de externe Beneș și Nincici la Sinaia

D. Beneș va sosi la Sinaia Sâmbătă 28 Iulie ora 5 jum. dimineața și va rămâne cu vagonul în gară până la ora 9 când va fi întâmpinat de d. Duca ministru de externe.

D-na Beneș, care urmează o cură la Marienbad, nu va putea însoți pe soțul său.

Ministerul de externe al Jugo-Slaviei, d. Nincici, va fi însoțit de d-na Nincici, cu care va sosi la București, continuându-și drumul spre Sinaia.

Academie teologică ortodoxă în Oradea-Mare

Ministerul Cultelor în înțelegere cu Ministerul de Finanțe a aprobat înființarea unei Academii de teologie ort. română în Oradea-Mare, din care cu începerea anului școlar 1923/24 se va deschide anul I. Academia teologică e contemplată la 4 ani și la ea se primesc ca studenți ordinari absolvenți de liceu cu maturitate

iar ca elevi extraordinari vor fi primiți și cei cu 6—8 cl. liceale însă cu condiția ca în decursul celor 4 ani să suplinească diferența de pregătire până la bacalaureat. Absolvenții Academiei, ca licențiați în teologie vor avea salar mai urcat față de ceilalți preoți. Studenții ordinari cu pregătirile prescrise vor fi interni cu bursă. Elevii teologi mai au avantajul că paralei pot asculta cursuri și la Academia de drept, în edificiul careia se vor ținea și prelegerile Academiei teologice.

Doritorii de-a se înscrie la Academia teologică se vor adresa Consistorului ort. român din Oradea-Mare până la 31 Iulie a. c.

Cu Academia teologică tinăra eparhie ort. română a Orăzii-Mari își sporește instituțiile culturale, cu cea mai importantă. Educația clerului conform cerințelor vremii e o datorie capitală a bisericii. Mai ales aici la frontieră, unde preotul și învățătorul sunt îndrumătorii sufletești ai poporului-grănicer, e o nevoie binesimțită să-și aibă fiecare comună preotul său, la înălțimea chemării. Noua Academie teologică are de scop tocmai sporirea contingentului preoțesc și cultivarea clerului în măsură tot mai mare

„Crize epileptice”

Iertați, — bocetul s'a născut în creerii robiei sufletești a altora.

În numărul din 29 Iunie cor. a ziarului nostru, sub titlul „Vorbe grele la adresa unui înalt dignitar bisericesc”, am anunțat cu surprindere apariția cărții „Păcatele Mitropolitului Miron Cristea și nelegiuirile celor din jurul său”, semnată de preotul d. Alexandrescu Sachelarie dela biserica Precupeții-Vechi din București. Între altele am zis:

Apariția cărții ne miră mult. Ne miră, pentru că este o dovadă de situațiunea internă exasperată în care ne găsim. Demnitatea noastră de români, ar fi pretins că aceia cari au răspundere, să-și fi știut datoria înainte ce ar fi apărut celea scrise. În speranța, că se va primi o clarificare, nu comentăm celea espuse.

Ministerul de Interne și Ministerul Cultelor au cuvântul.

Așteptăm ca să fie bine chibzulte măsurile cari trebuie să se ia pentru demnitatea bisericii românești și a prestigiului în străinătate.

„Legea românească” din 22 Iulie cor. comentează faptul sub titlul „Înainte politica nu e nimic sfânt” în următoarele:

Ziarul „Vestul României” din Oradea-Mare încă e în primejdia crizelor epileptice de grija prestigiului bisericii ortodoxe, pentru că și aceasta e o metodă de a denunța în opinia publică biserica ortodoxă.

Și toate acestea se fac, când sufă vântul fascismului, care își face însuși dreptate față de agresorii instituțiilor naționale.

În acelaș număr a „Legei românești” se spune că politica inficiază totul,

„face din popoare prieteni și dușmani.

Diferitele biserici trăiesc lângă olaltă ca străine, căci cămașa lui Hristos e împărțită între ele. În această izolare, una tinde la suprematizarea celeilalte și tot mai tare se abate dela doctrina lui Hristos de a fi toți o turmă și un păstor.”

Preotul adevărat al credinței nu poate duce la buze paharul de comunicătură, decât cu conștiința liniștită. De ce păcătuim acei puțini aleși fără ca să servim lui Dumnezeu și oamenilor?

A confunda chestiunea care noi nu o putem privi numai din punctul de vedere al prozelitismului religios ori politic cu denunțări nedrepte, înseamnă a răsturna adevărul cu rea credință. Demnitatea noastră ca oameni mai presus de toate!

Noi nu politizăm! Amestecul politice într-o chestiune principiara de demnitate, înseamnă a apăra fapte pe căi dosnice.

Biserica ortodoxă românească este a mirenilor, și noi, cari am contribuit la mărirea instituțiilor ei avem dreptul să ne spunem cuvântul fără teama, că nu le va conveni slujilor ei.

Cartea se vinde în întreaga țară, la toate librăriile. S'a trimis prin postă tuturoara, și dacă se distribuie „între străini” înseamnă, că avem dreptate și că în loc de a cădea aceia cari au răspunderea în „crize epileptice” ar fi mai potrivit, ca să acționeze în mod rațional.

Autorul semnează. Noi nu-l cunoaștem, și nici nu ne-am interesat încă de persoana lui. Este preot, și ne-ar conveni să știm oare „a fost suspendat pentru păcate grave” numai după editarea cărții, ori ceva mai înainte!?

El semnează ca preot al unei biserici din București? Dacă nu-i în funcție cum a putut să apară cartea sub semnătura sa?

Oricum avem dreptate!

Ne întrebăm și ne mirăm!

Ne mirăm de inconștiența autorului, și ne mirăm de inconștiența aceluia cari se ascund sub denunțări, în loc să-și facă datoria ca preoți ai lui Hristos în demnitate și conștiință.

Fascismul înseamnă conștiință națională. Apărarea ei este înscrisă în programul pe care-l vom urma și în viitor. Moralității farisei, până acuma, nu au fost înscrise sub acest steag.

VEȘTI DIN MARAMUREȘ

Cu vara s'a început o mai intensivă viață muzicală. Concertul corului bisericesc din Beiuș „Francisc Hubic” a avut loc în 10 Iulie cor. impresionând publicul până la lacrimi. A fost cel mai succes concert din Sighet. D. profesor Ioan Bușița cu violina, iar d-șoara Tica Butean cu vocea-i frumoasă s'au făcut neuitați în Maramureș. Deși reclama a lipsit — succesul material se apropie de cel moral.

În 14 Iulie în cadrele societății „Harmonia” a concertat tenorul Traian Grozăvescu în sala prefecturii. Este cel mai bun tenor care a concertat cândva în Sighet. A fost admirat de o sală archiplină și însuflețită.

În 15 Iulie a concertat în teatrul orașului tinerimea academiei teologice din Gherla. De data aceasta fiind și bal provincia cu orașul au dovedit un sprijin mai eficace a activității culturale a tinerilor leviți.

După concertele Grozăvescu—Hubic impresionarea artistică a rămas mai slabă, în schimb balul și veselie adevărat românească a recompensat lumea dornică de petrecere. Succesul material întrece cu mult acela a concertelor anterioare. Cântările dela liturgie au arătat golul — ce-l simte Sighetul de când cei învrăbiți prin confesionalism nu pot înjgheba un cor la singura biserică românească care o avem.

După atâtea concerte tinerimea sătmăreană, judecând că punga Maramureșului pe Iulie este exhauriată — serbările culturale anunțate au fost amânate pe 15—16 August.

„Comisiunea Monumentelor Istorice” în 17 Iulie a început prin emisul său din Cluj Dr. Martin Roșca ajutat de părintele Ioan Bârlea în comuna Cuhea săpături pentru descoperirea rămășițelor curții lui Bogdan-Vodă și a bisericii zidite de regele Sf. Ștefan, în amintirea unchiului său Tuhutum, căzut în părțile acestea. Cercurile științifice arată mare interes față de lucrări. Când fondurile vor permite și când cehii vor binevoi a evacua, ar mai fi să se facă săpături în Oncești la cetate, în Drăgăști, Bedeu, Dalta și Peri pe plaiurile noastre străbune.

Delegația română și cea cehoslovacă în 10—15 Iulie au inspectat frontiera făcând studii de-a lungul ei până la Frasin. În 22 Iulie vor continua.

D. Tzigara-Samurcaș, inspectorul cultural al muzeelor a vizitat Palatul cultural. Trebuia să predea 20.000 lei pentru augmentarea colecțiilor. Cum însă, a fost informat din cercurile politice că proprietatea Palatului cultural „Principele Carol” ar fi litigioasă, nu a predat fondurile, ci a donat 10.000 lei muzeului etnografic al Școlii normale. Proprietatea Palatului s'a statorit sub prefectul Dr. Vasile Chiroi și a fost preluat pentru „Astra”. Sub administrarea prefectului M. Condruş a fost palatul restaurat. E neștiință la mijloc?

Serbările școlare de încheere s'au ținut în 12 Iulie în cadrul unor festivități selecte.

În 16—17 Iulie au dat examenul final elevii școlii de muzică din Sighet, fiind de față un numeros public strein. În program nu s'a luat nici un punct românesc.

Inscrierile la școala normală din Sighet se fac în termenul de 1 Iulie—1 Septembrie. Examenele de admitere se țin în 15 Septembrie, iar cursurile se încep în 22 Septembrie.

Revizorul județan publică concurs pentru 62 posturi de învățători și 7 pentru grădinele de copii în comunele românești. Fiind zonă culturală Maramureșul, corpul didactic după promisiuni beneficiază de un spor de activitate de 50 %. — Sperăm să avem învățătorii doriți și însuflețiți pentru cauza culturii românești, singură mântuitoare în Maramureș.

Dr. Gavrilă Iuga și-a sărbătorit în Poiana, în 15 Iulie nunta cu d-șoara Flora Buzila. Nași au fost d-nii Dr. Alexandru Vaida și Dr. G. Bilașcu. Cereemonia a făcut-o părintele Dr. Dumitru Man, ca paraninf a fost Dr. Sever C. Dan.

D. Teodorescu Nicolau magistrat din Buzău a fost mutat la Sighet, Dr. Vasile Gabor din Sighet a fost numit la Vișeu de sus la judecătoria de ocol.

ACCIDENTE DE TR

Sâmbătă acceleratul sosit dela Curtio după obișnuita revizuire, cu trenul suprainch spre București.

Pe la ora 1 d a, trecuse de gara Timișoara și era în preajma unui tunel. Aci trenul u goane dinainte se desfac, iar restul trenului de dormit, vagonul restaurant și vre-o alte cl. I și II desfăcându-se o pornesc în mar pantă în jos.

Lumea cuprinsă de groază, era în dis trenului d. Ionescu dela București isbutește în loc pe pantă restul trenului.

Toată lumea aleargă la bravul șef de v gându-i mânăle cu căldură și felicitându-l pe v lui de spirit și pentru curajul d-sale care ră groaznică nenorocire.

Motivul desfacerei în două a accelerat țorește neglijenței cu care organele ceferiste cu controlul garniturii și-au făcut datoria.

Sâmbătă la orele 11, pe când o mașină nevră în gara Brașov, intrând pe o linie ciocnit violent cu un tren de marfă, care acea linie.

Mai multe vagoane au fost sfărâmate.

În stația Răcari lângă Craiova s'au accelerat Timișoara—București, cu un tren d a stat în gară. S'au distrus două locomotive.

Cu trenul a călătorit și Ministrul de Sassu.

Atragem atenția d-lui Colonel Deputat de Bihor și asupra acestor fapte. El este în comisia de control dela C. F. R., și va mult pentru normalizarea serviciului la C. F.

Panama cu caii

Lumea cuoaște bine felul diferit ției cu caii. În timpul din urmă, fiind s'au urcat, panama se face în mai m tatea e motivată și mai premeditată. C pără caii peste olaltă, cu prețuri minie lângă certificate false. Nu-și sparg cap că de unde a ajuns calul în mâna vân anii 1920—1921 a fost ușor să fie d unele dintre organele nouă din adm ca proprietarii falșificați a cailor să aje siunea certificatelor false, precum să e colați atât caii cât și certificatele falșifi.

S'au răspândit ap i caii și certifi țârguri mai depărtate. Erau cu mintă Cupeții cinstiți au observat manopera s'au terit să cumpere cai cari puteau s la vânzare ori ofertă ca obiecte cu as tificate.

Așa a fost precaut un cupeț d Mare când i-a oferit în 1921 Septemb zare doi cai speciali de Mura, cunos de cai Bogdan George din Zărând. N pără caii. I-a cumpărat însă alți doi a Oradea-Mare în prețul de 20.000 lei, re curat de comerțul care l-au făcut.

A venit însă timpul ca să-și af Dan, proprietar din Timisoara. De doi după caii săi. A dat de urma lor în și s'a adresat comisariului Borodi, dela Poliției să-i aducă caii. Borodi a deso și a constatat, că cei doi cai de Mura s tatea lui Ioan Dan. De atunci valoarea urcat la 60.000 lei.

Furtul și-a adus roadele. Ar fi dacă comisarii dela țârguri ar face ficatelor cu mai multă conștiențiozita administrația ar revidia matricolele vite înmatricolate în anii din urmă.

AVIZ

Tipografia și Librăria R f S. A. în Oradea-Mare, roagă per narii Societății, că cu început 1 August cor. cu titlurile p binevoească a se prezinta carea dividendelor cuvenite gestione terminați și pentru titlurilor, la biroul Societății Mare, Str. Deac No. 2.

Aviz!

La Tipografia Românească din se caută o domnișoară absolventă mercială, care știe scrie la mașină. S zilnic între orele 10—12 la Direcț cisc Deac No. 2.

Scumpirea vieții în Oradea-Mare.

Dăm mai jos cifre privitoare la scumpirea în Oradea-Mare din 1922 încoace. Com-
pând prețurile din 1922, 1 Ian. ale articolelor
câte vedem, că acestea s'au urcat la unele
cote cu 300-400 %.

	Ian. 1922	Dec. 1922	Iulie 1923	Spor în 18 luni
Zarzavaturi și legume :				
cartofi	1'-	2'-	3'-	200 %
varză de vară	1'-	3'-	5'-	400 "
varză de iarnă	2'-	3'-	—	"
ridiche	1'-	2'-	—	"
petrungele	5'-	—	—	"
dovleac	0'75	2'-	4'-	430 "
Lăptării și brânzeturi.				
lapte	2'50	3'75	4'-	53 "
smântână	10'-	12'-	20'-	100 "
unt	28'-	35'-	36'-	100 "
brânză	8'-	—	22'-	175 "
ouă	—75	1'30	1'50	100 "
Pâine și franzelărie la brutar :				
pâine neagră	3'80	5'50	10'50	200 "
cozonac	—30	—	1'-	200 "
Păsări :				
gâină	12'-	28'-	36'-	200 "
pui	12'-	25'-	36'-	200 "
rață grasă	16'-	26'-	—	100 "
gâscă	15'-	25'-	—	100 "
curcan gras	18'-	28'-	—	100 "
Carne la măcelării :				
carne de vită	5'10	13'-	20'-	350 "
" " vițel	5'50	—	22'-	375 "
" " porc	10'-	—	30'-	200 "
slănină	28'-	—	60'-	120 "
untură	28'-	—	65'-	130 "
șuncă	28'-	—	120'-	340 "
Prețurile în restaurant :				
de carne	1'50	1'50	2'-	33 "
de păsări	2'-	2'50	—	100 "
cu sos	4'25	6'-	9'-	100 "
de cu carne	4'50	6'50	9'-	100 "
de din carne de vită	4'75	6'50	10'-	110 "
de din carne de vițel	5'25	7'-	11'-	100 "
de din carne de porc	8'-	12'-	32'-	300 "
une de șuncă	9'-	—	—	"
une de salamă	9'-	—	—	"
Prețurile în cafelele :				
neagră	2'-	3'-	5'-	150 "
albă cu smântână	2'25	3'50	5'50	140 "
cu zahăr	1'75	3'-	3'-	75 "
cu rom ori cu lămâie	3'75	4'-	—	"
de cafea sau cacao	4'50	—	—	125 "
Prețurile în cofetării :				
lapte	1'50	2'50	3'-	100 "
albă	2'-	3'-	4'50	125 "
cu rom	3'-	3'50	—	"
de cacao	1-	1'-	1'50	50 "
prăjitură	2'-	3'-	4'-	100 "

aceste prețuri se cuprind darea către oraș și către stat.

CRONICA ȘCOLARĂ

pentru primirea la Sf. Teologie gr. cat. din Oradea precum și la institutelor diecezane se publică precum urmează :

recurenții la Sf. Teologie petițiile lor înzestrate cu titlul de maturitate sau diplomă de învățator și titlul bisericesc de botez și le vor înainta Ordinării până la cel mult în 21 August a. c. iar în ziua 22 August a. c. dimineața la orele 8 se vor supune medicale în Seminarul domestic. Primirile se vor face în ședința consistorială plenară, care este convocată de 23 August a. c. orele 9 la Reședința episcopului în Oradea-Mare.

Seminarul domestic din Oradea-Mare, Interbelian de băieți din Beiuș și Internatul Pavelian din Beiuș taxa de întreținere pentru anul școlar se fixează în sumă anuală de 6000 lei, care taxă înere se va putea achita și în naturalii computurilor curente de pe piață.

Școlii elevii, deci și cei cari în anul școlar trecut au fost în aceste institute fie ca solvenți, fie ca stipendiști, plăterii de taxe, vor avea să-și prezinte cererile pentru primirea la Ordinariat până cel mult în 25 Iulie a. c. în ședința consistorială, ce se va ține în ziua de 31 Iulie. Cererile pentru primirea se vor prevedea cu următoarele documente :

certificatul școlar în original sau în copie autentificat de oficiul parohial ;
extras bisericesc de botez ;
certificat medical ;
certificat de paupertate.

Certificatul medical se recere numai pentru elevii care intră pentru prima dată în aceste institute. Cererile de paupertate numai pentru acela, cari nu au la fondăție sau favor.

INFORMAȚIUNI

Regele și Regina au sosit la Cluj, cu un tren special venind dela Sovata. De aici au plecat cu automobilul la castelul din Ciucea al d-lui Goga.

M. Sa Regina Maria a Jugoslaviei a părăsit România Sâmbătă, la ora 10 dimineața, plecând spre Belgrad.

Primministrul I. C. Brătianu a luat parte în 22 Iulie a. c. la târgul de fete dela „Găina“. Din Oradea-Mare au plecat excursioniștii în două grupuri, un grup spre Arad, al doilea spre Vașcău. Despre excursiune vom da în numărul viitor un frumos raport detaliat, care a remas din acest număr, în urma lipsei de hârtie.

Peter Iulian Prefectul județului Bihor a plecat Miercuri dimineața la București, pentru rezolvarea chestiunilor oficiale.

Inspectorul general Șoimescu dela Min. Cultelor a fost, în trecere, la Oradea-Mare. Suntem informați că s'a discutat și chestiunea teatrului din Oradea-Mare. În discuțiune au luat parte d. prefect Iulian Peter, directorul maghiar Parlaghy, artistul Gróf și alții. O anchetă, — (?) nu a avut loc.

A sosit în localitate Aurel Marini Insp. de poștă, care va ocupa acest post la Oradea-Mare. D. Dir. Dr. Bolchiș va primi o misiune specială la Centru din București.

În 21 I. c. seara la ora 9 a ars magazia irmei Wechsler et Comp. pe piața Mihaiu Viteazul No. 2, cauzându-i o pagubă de 200,000 lei. Focul s'a iscat din aruncarea unei rachete, ce a căzut pe acoperișul magaziei. Acuma în parcul Crișului s'au ținut serbătorile „Mărășești“ unde s'au jucat cu rachete.

Poliția a interzis în urma acesteia orice joc cu rachete.

Autoritățile au interzis pe teritoriul orașului Oradea-Mare și orice joc cu ruletă.

Comitetul central al „Asociației învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș“, și comitetul central al „Fondului Gheorghe Lazar“, convoacă al II-lea congres ordinar al Asociației și a III-a adunare generală a Fondului pe zilele 5, 6 și 7 August a. c. în Arad, sala Palatului cultural.

Pentru completarea catedrelor de studii pedagogice și de matematică-fizică dela școala normală gr. cat. diecezană din Oradea-Mare se publică concurs cu termenul de 1 August 1923.

Îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor, lasă să aștepte. Urcarea salarelor nu este un ajutor potrivit. Un funcționar cu 10 ani serviciu, primește un plus de 120-130 Lei lunar. Diferența face 1-1'50 Leu bani buni de pe timpuri de pace ! Ce poți cumpăra pentru suma aceasta cu prețurile de acum ?

În 20 Iulie a. c. un necunoscut a împușcat în comuna Uileac pe Ioan Lup muncitor, care în urma durerii leziunilor primite a murit. Poliția și jandarmeria sunt în urmărirea criminalului.

Ioan Pelle din Pomi (jud. Satu-Mare) stud. la Universitatea din Strassburg, facultatea științelor orientale a depus examenele cu succes foarte bun. Teza de doctorat tratează asupra unui interesant subiect românesc, despre care vom mai vorbi.

În 7 Iulie a avut loc o duioasă serbare la Fântânele, jud. Cojocna, pe locul unde la 1849 au fost lupte mari între Români și Unguri și unde sunt îngropați mulți viteji, cari atunci și-au vărsat sângele pentru desrobirea neamului.

Tinerimea universitară română din Ceica organizează pe ziua de 12 August o serată teatrală urmată de dans în sala Casinoului român din Ceica. La orele 24 va fi bătae de confetti, poștă universală și concurs de frumsețe. Venitul curat este destinat pentru Casinou.

Cassa pentru comerțul de vite, după dezbateri cari au durat mai mult de un an, la insistența primjurisconsultului Dr. Mangra a contractat cu orașul pe timp de 50 de ani, asupra folosinței terenurilor de târguri, astfel, încât în luna Septembrie societatea își va începe activitatea.

A apărut Anuarul școlii de stat pentru ucenicii industriali de ambe sexe selecționată pe brezele din Oradea-Mare pe anul școlar 1922-23, publicat de Directorul Iuliu Muth. După o scurtă reprivire asupra istoricului școlii expune, organizarea, educație, instrucție elevilor, o dare de samă asupra premiilor publicate deja de noi. Tratează chestiunea caminului, publică planul de învățământ și un tablou statistic despre băieți.

Soc. culturală „Sentinela de Nord“ din Sanislău (jud. Satu-Mare) organizează pe ziua de 29 Iulie a. c. o petrecere de vară împreună cu producțiuni teatrale, declamări și cântări. Venitul curat este destinat pentru înființarea de biblioteci populare.

Lucrările pentru zidirea catedralei ortodoxe din Cluj, au fost începute din nou. Tâmpla bisericii va fi de 65 metri înaltă, cu 7 metri mai mică decât turnul bisericii catolice din piață.

O vrednică româncă din Bănat, dna. Marilina Bocu, a trecut decurând în America, și a deschis o expoziție de cusături și țesături românești în Cleveland. Expoziția dnei. Bocu ne face multă cinste în America. Va cerceta mai multe orașe ale Statelor unite americane.

În 12 Iulie a. c. s'a inaugurat în comuna Tinca jud. Bihor Biblioteca populară „Crișul Negru“ înființată de Cercul Stud. Bihoreni din București. Părintele Gheorghe Rocsin după oficierea feștaniei în localul bibliotecii, a ținut o cuvântare festivă. Cercul a fost reprezentat prin domnia Silviu Moga vicepreședinte, Gheorghe Horvat secretar general și Radu Petre. De bibliotecar a fost ales funcționarul dela pretură d. Corbuș. Pe urmă se citesc statutele conform cărora va funcționa biblioteca. S'a adunat ca donațiune pentru bibliotecă suma de 115 lei. După terminarea serbării s'au împărțit cărți publicului doritor de a ceti.

La Sebeșul-săsesc s'a făcut alegere de deputat, în locul episcopului Lucian Triteanu. A fost proclamat ales d. Dr. Vulcu, candidatul partidului liberal, cu 3556 voturi, față de candidatul naționalist Onițiu, care a avut numai 2505 voturi.

Fabrică de unt, românească. În comuna Sacul, între Timișoara și Orșova doi români vrednici au deschis o fabrică nouă de unt.

Directorul „Faciei“, Cooea a fost condamnat la un an jumătate închisoare și 10.000 lei amendă pentru înșulte aduse coroanei.

TEATRALE

Consiliul Municipiului Oradea-Mare în ședința ținută la 20 Iulie sub prezidenția D. ajutor de primar Dr. Voștinari a desbătut chestiunea decorurilor dela teatru. A fost invitat la ședință și Președ. Comit. Teatral D. Șt. Mărcuș.

De baza discuțiilor a servit procesul verbal încheiat asupra ședinței Comitetului teatral, prin care cere cumpărarea decorurilor, cât și adresa Președ. Mărcuș către Primărie, în care motivează detaliat avantajele asigurării din punct de vedere financiar.

Consiliul admite urgența, hotărâșe în principiu cumpărarea decorurilor, provoacă pe Consilierul cultural și financiar ca să asigure opțiunea, și ca să pregătească la bănci terenul, referând în chestiune Consilierul cultural. De atunci a umblat pe aici și Insp. Gl. Șoimescu, cunoscutul nostru anchetist, cetim în ziare fel de fel de combinații, — și Ministerul Cultelor promite că pe 27 cor. vor fi eliberate concesiunile directorilor pe stagiunea 1923-24. Ne-am bucura, fără seamăn, dacă în aceste chestiuni am constata o acțiune fără multă rezervă. Așa ni-ar impune datoria ! Ori . . . ad calendas grecas, cu tot ce este cultură românească !

D-na Mărcuș și tenorul Grozăvescu au cântat la teatrul „Regina Maria“ din localitate, Vineri seara în opera „Pagliacci“ de Leoncavallo și Luni seara în opera lui Puccini „Madame Butterfly“. Publicul românesc a umplut teatrul, și a manifestat cu simpatie pe lângă distincții artiști. D-na Mărcuș a dovedit o rutină la jocul de scenă, și calități vocale speciale de a interpreta rolul lui Butterfly, — iar d. Grozăvescu a mers cu pași siguri înainte spre cucerirea publicului sub farmecul vocii sale. Nu s'a cântat aci „Ride Pagliacci“ atât de frumos nici odată. Dirigentul Vărad, d-na Tóth și d. Kováts, cu ensemblul teatrului au fost viu aclamați.

A fost o serie de seri la un nivel artistic rar pe la noi.

În rândul debutanților artiștilor români intră baritonul Athanasiu, bine cunoscut la Oradea-Mare, un oaspe care, norocoși suntem, că ne vine în tot anul.

Primul lui debut a fost Miercuri seară în opera Rigoletto. Vineri va cânta cu d-ra Baranyai în opera „Balul mascat“ de Verdi. La pupitru d. Vărad. Vom vorbi despre artiști într'un număr viitor.

Cântăreții de operă Athanasiu și Grozăvescu vor cânta la teatrul „Regina Maria“ Marți în opera Carmen și Joia viitoare în opera Tosca. Rolul principal femeesc îl va sudținea d-ra Kelmay cunoscută și apreciată artistă de aci. Felicităm Direcțiunea pentru aceasta plăcere deosebită artistică, care ni-se pregătește.

Prețurile maxime din Oradea-Mare

Consiliul orașului Oradea cu data de 20 Iulie 1923 pe întreg teritoriul orașului Oradea-Mare fixează prețurile maxime după cum urmează:

I. Lăptării:

1 litru lapte de vacă 4 lei 1 litru smântână 20 lei
1 kgr. brânză de vacă 12 „ 1 kgr. brânză de oaie 22 „
1 „ caș curat de oaie 20 „ 1 „ unt de vacă 36 „

II. Făina de pâine:

In baza „Direcțiunii Ministeriale“ No. 25601 din 18 Iunie 1923 prețul făinei negre măcinate din grâu bine curățit în extracțiune de 40% procente este de kgr. 5 lei. Prețul pâinei negre fabricată din făina de grâu din cote de 40% extracție este de kgr. 5 lei.

Din restul făinei în baza ordonanței D-lui Prefect al județului Bihor se va fabrica făina de:

Calitatea I. (de fiert) în preț de 9.50 lei
0 „ „ „ 10.50 lei

Prețul pâinei fabricată din aceste calități din făină nu poate fi mai mare ca prețul făinei respective din care se va fabrica pâinea.

III. Zorzaravuri:

1. leg. (6 buc.) ceapă verde 1.—, 1 leg. usturoiu verde (6 buc.) 1.—, 1 kgr. dovleac de grădină 4.—, 1 buc. dovleac de grădină 3.—, 5.—, 1 kgr. fasole verde 4.—, 5.—, 1 buc. varză de vară 4.—, 5.—, 1 kgr. cartofi noi 3.—, 1 buc. (chel varză) italiană 1.—, 1 buc. calarabă (gulie) — 50, 1.—, 1 buc. ardei verde (gras) — 50, 1.—, 1 leg. pătrungel morcov — 50, 1.—, 1 buc. crastavete 1.—, 2.—, 1 kgr. pere după soiuri 10.—, 15.—, 1 kgr. mere 5.—, 6.—, 1 buc. piersică (caisine) după mărime — 50.

IV. Păsări:

1 buc. găină 30.—, 40.—, 1 păr. pui după mărime 30.—, 40.—.

V. Carne:

1 kgr. inimă, ficat rărunchi și plămâni 8.—
1 „ carne de vită cu 25 dkg. 20.—
1 „ carne de vițel sugător cu 25 dkg. 22.—
1 „ carne de porc cl. I. 30.—
1 „ carne de porc cl. II 28.—
1 „ untură (unsoare) topită 65.—

VI. Prețurile în restaurante:

	I.	II.	III.
Supă de carne	2.—	1.50	1.—
Rasol cu sos 200 gr carne 20 gr. sos	9.—	8.50	7.50
Orice fel de legumă uscată ori verde de zarzavat cu 100 gr. carne de vită	9.—	8.50	8.50
Orice fel de legumă uscată ori verde de zarzavat fără garnir de carne	6.—	5.—	4.50
Orice fel de legumă uscată ori verde de zarzavat cu 100 gr. carne de porc	11.—	10.—	9.—
Papricaș de vițel (200 gr. carne)	10.—	7.50	6.50
Focana cu castron (200 gr. carne)	8.—	7.—	6.—

Fripturi:

Friptură pregătită din carne de vită (200 gr. carne) friptură la tava cu sos, friptură cu slănină, friptură ala stefania umplut cu ou, friptură cu usturoi, friptură de carne albă și friptură mușchiu 10.—, 8.50, 7.00. Friptură pregătită din carne de vițel (200 gr. carne) rărunchi, pulpă de vițel și piept de vițel 11.—, 10.—, 8.—. 1 porțiune prăjitură (150 gr.) 7.—, 6.—, 5.—.

Restaurantele sunt obligate a fixa pe cartea de bucate în locul prim mâncările cu preț maximat și în locul al doilea mâncările cu preț nemaximat, fiind obligate sub durată timpului de masă adecă ameazăzi până la ora 3 și seara până la ora 10 a servi oaspeților mâncările maximat: necondiționat.

VII. Prețurile în cafenele:

Cafea cu lapte cu peliță 5.50, 4.50, 4.—, pentru funcționarii publici și armată 4.—, 3.50, 2.—. 1 pahar cu lapte cu zahăr 3.—, 3.—, 2.50, pentru funcționarii publici și armată 2.50, 2.—.

VIII. Prețurile în cofetării:

Cafea cu lapte cu peliță 4.50, 4.— 3.50, pentru funcționarii publici și armată 4.—, 3.50. 1 pahar lapte cu zahăr 3.—, 2.50, 2.—, pentru funcționarii publici și armată 2.50, 2.—. 1 cozonac 1.50, 1.—, 1.—. 1 buc. prăjitură 4.—, 3.50, 3.—.

Pentru articolele aici nemaximate și pentru articolele de comerț cari se desfac în restaurante, cafenele și cofetării se admit un beneficiu de 30 % asupra prețului de cost. Restaurantele, cafenele, cofetăriile precum comercianții, industriașii sau orice alți vânzători sunt datori a afișa etichete în mod vizibil în interiorul localurilor de vânzare prețul articolelor în mai multe locuri. Funcționarii publici și armata asupra prețurilor d'n restaurante, cafenele și cofetării nu au reducere.

Contravenienții acestor dispozițiuni vor fi pedepsiți conform legii pentru înfrânarea și reprimarea speculei Oradea-Mare, din ședința Consiliului orașului Oradea-Mare ținută la 11 Iulie 1923. Dr. BUCICĂ, primar.

Aviz

Domnii Istudenți dela Academia de drept, cari doresc să participe la marele congres al Studenției române, care se va ține la Cluj, în zilele de 20 August și următoarele, sunt rugați să se anunțe subsemnaților, până la 30 Iulie, spre a putea beneficia de favorurile ce li se vor acorda.

Având în vedere importanța pentru viitor, a acestui congres general, ar fi de dorit să participe cât mai mulți. Oradea-Mare, la 24 Iulie 1923.

Iosif Mihuțiu,
seccr. gen.

Ivan Nagy,
preș. int. cerc. stud.

Diverse Știri Politice

Lafayette, 24. (Londra.) — Cercul englez afirmă că Germania a înșoștățat „Foreign Office“ că nici un guvern german nu va putea să renunțe la rezistența pasivă, fără anumite garanții hotărâte.

Londra. — Din sursă oficială se anunță că proiectul răspunsului englez acceptă principiul examinarea capacității de plată a Germaniei însă refuză experții internaționali, propunând o comisie interaliată și un delegat american. Anglia declară că este gata să trateze chestiunea datorilor interaliata și întreabă garanțiile efectuării evacuării Ruhrului dacă Germania renunță la rezistența pasivă.

Lafayette, 24. Franța. — Președintele Consiliului a studiat Luni de dimineață nota engleză cu privire la reparațiuni și ocupațiunea regiunii Ruhr. Marți Consiliul Cabinetului se va întruni la Quai d'Orsay, spre a examina nota engleză. Ziarele cred că între Paris și Bruxelles se vor pune la cale conversațiuni care să hotărască bazele comune ale răspunsurilor.

„Monitorul Oficial grec din 11 Iunie a publicat un decret regal în virtutea căruia acordul comercial greco-român, după care mărfurile celor două țări contractante beneficiază de taxele de import convenționale la importul în țara respectivă, se prelungește pe încă trei luni cu începere dela 15 Iunie.

Lausanne, 24. (Rador.) — Se anunță că Serbia nu va semna pacea dela Lausanne. Delegația jugoslavă a declarat că nu poate primi anumite clauze economice și financiare.

Se va insera în tratat un protocol care va permite posibilitatea unor negocieri ulterioare cu Serbia.

Primarul din Witten a achitat la Essen suma de 38 milioane mărci asupra impozitului pe cărbune și pe stabilimentele publice ale orașului.

Academia de drept reformată din Sighet s'a mutat la Hódmezővásárhely. Acuma au sistat-o ca superfluă. Timpul aduce și înțelepciunea.

Caut o armă de vânat, ușoară, numărul 16, bună de țință spre cumpărare Str. Sf. Ioan No. 56.

CAROL NEUMANN

negustor de cereale

Parcul Traian (Széchenyi-tér)

Telefon 407

Cumpără și vinde tot felul de cereale. Are în depozit întotdeauna cantități considerabile, din tot felul de cereale, și stă la serviciul Onor. public. 4

ULTIMA ORĂ

București, 26 Iulie. — Consiliul de Știri de Miercuri a hotărât serbările aniversării de 100 ani dela moartea național Avram Iancu, pe amândouă Cluj.

Au fost delegați d-nii miniștri Florescu și Inculeț pentru studierea stiuinei averilor bisericești din Basarabia.

Consiliul a admis cererea guvernului sovietic, ca să se exmită o comisie pentru aplanarea conflictului dela trăsătură și pentru clarificarea navigației pe Dunăre. Ministrul de externe Duca face cunoscut Consiliul admite programul conferinței de la Sinala.

Consiliul hotărăște că va pune în activitate fabrica de muniții din Rador.

Un comisar de poliție de la Eri după masă a avut loc în curtea fabricii de Poliție degradarea poliției repartizat la vama din Rador. Apan Dimitrie, care a forțat o cută din Ungaria, în mod șarlatanesc. Insu-și d. Prefect de Rador V. Catana i-a rupt epulețele de pe umăr, și după ce a executat oficios, cetind documentul de încredințare, l-a pus în arest preventiv, și l-a trimis la Procuratură.

Londra, 24. (Rador.) — Știri de muncitoresc englez, Ramsay Macdonald de deputații Henderson și Shaw, a avut o consfătuire cu d. Vanderveelde, liderul partidului socialist belgian. S'a decis ca Shaw să plece în regiunea Ruhr pentru a face față locului condițiunile care ar face posibilă soluție a conflictului.

Bursa din Zürich

BERLIN	—	—	—	—
NEW-YORK	—	—	—	—
LONDRA	—	—	—	—
PARIS	—	—	—	—
MILANO	—	—	—	—
PRAGA	—	—	—	—
BUDAPESTA	—	—	—	—
BUCUREȘTI	—	—	—	—
VIENA	—	—	—	—

AGENTURA COMERCIALA

D-na Constantin Nicodim Teresia
Oradea-Mare, Str. Aurel Vlaicu (Grădina)

Mijlocește tot felul de intermedieri comerciale și industriale. Vinde mărfuri mari și mici, vii și proprietăți, cum mașini agrare și automobile. Primește vindere și cumpărare de lemne, vizează pașapoarte pe orice țară.

TELEFON 3-98

PRODUSELE FABRICII DE BERE
CZELL
DIN CLUJ

Din cauza calităților lor neintrecute sunt Mărcile Conducătoare

Lloyd 1749.—35.

Berea nutritoare „Hercules”
și Berea deschisă „Monoșter”

Cine dorește să bea bere bună să ceară pretutindeni numai pe acestea.

Depou principal „ORIENT” S. A. pentru Industrie și Comerț
la Oradea-Mare Str. Gllányi, 5—7. Telefon 3-98